

A Kúria a dr. Gach Tímea pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mezővári Balázs elnök által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei, valamint elmaradt munkabér iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 5.M.455/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.20.549/2012/28. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.20.549/2012/28. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél 2012. november 21-én szűnt meg. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket, és az állam által előlegezett költséget - valamint a teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének a felülvizsgálati eljárásban felmerült díját - állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy munkaviszonyban állt az alperesnél 2002. február 1-jétől előbb nettó 60.000 forint, majd 2006. január 1-jétől nettó 75.000 forint havi munkabérért, és az alperes a munkaviszonyát 2007. július 24-én jogellenesen szüntette meg. Kérte 2007. július 24-éig elmaradt munkabérként 1.300.000 forint és kamatai, 2007. július 25-étől a jogellenesség jogkövetkezményeként nettó 75.000 forinttal az elmaradt munkabére és kamatai, az általa teljesített egészségügyi szolgáltatási járulék befizetéséből eredő 425.000 forint vagyoni és 10.000.000 forint nem vagyoni kára kamatokkal történő megfizetésére, a munkaviszonyhoz kapcsolódó igazolások kiadására kötelezni az alperest. A perben felmerült fordítási díjra tekintettel 3.000.000 forint perköltségben is kérte az alperes marasztalását.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 5.M.455/2010/73. számú ítéletében megállapította, hogy a felperes 2002. február 1-jétől munkaviszonyban állt az alperessel. A munkaviszonyt az alperes jogellenesen szüntette meg, ezért az az ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Kötelezte az alperest a felperes javára 4.110.860 forint és ennek kamatai, valamint 2011. november 9-étől az ítélet jogerőre emelkedésének napjáig munkanaponként 3.480 forint megfizetésére. Kötelezte az alperest, hogy adja ki a felperesnek tizenöt nap alatt az ítéletnek megfelelő tartalmú igazolásokat. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felmerült 757.500 forint illetéket és az 1.244.543 forint költséget az állam viseli.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felek között munkaviszony állt fenn a peresített időszakban, de a felperes

többszöri kérése ellenére a munkaszerződést az alperes nem foglalta írásba, munkaidő nyilvántartást és bérjegyzéket nem vezetett, az adóhatóság és a társadalombiztosítási szervek felé a felperest nem jelentette be. A munkáltató a munkaviszonyt szóban, azonnali hatállyal 2007. július 24-én jogellenesen szüntette meg.

Ugyanakkor a felperes az Mt. 164. § (1) bekezdés alapján reá háruló kötelezettség ellenére nem tudta bizonyítani, hogy az alperessel abban állapodott meg, hogy labdarúgó-edzői munkakörben előbb nettó 60.000 forint, majd 2006. január 1-jétől nettó 70.000 forint munkabérben fog részesülni. Ezért az Mt. 144. § (1) és (5) bekezdés alapján a felperes részére a mindenkor érvényes minimálbérrel számítottan ítélte meg az elmaradt munkabért, és az Mt. 159. § és az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 301. § alapján a késedelmi kamatot.

A munkaviszony megszüntetése jogellenességének jogkövetkezményeként - a kereseti kérelem korlátai között - az Mt. 100. § (6) bekezdése alapján rendelkezett a lejárt és az ítélet jogerőre emelkedéséig járó elmaradt munkabér minimálbérrel számolt összegének megfizetéséről.

Az alperest az Mt. 97. § (2) bekezdésben foglalt igazolások kiadására is kötelezte a felperes kereseti kérelmének megfelelően.

Az Mt. 100. § (6) bekezdés alapján vizsgálta, hogy megalapozott-e a felperes vagyoni és nem vagyoni kár iránti követelése. Megállapította, hogy a felperes az Mt. 174. § (4) bekezdés alapján nem bizonyította, hogy az általa hivatkozott kára keletkezett. Nem igazolta ugyanis, hogy az egészségbiztosítási ellátási költség címén előterjesztett kár ténylegesen az ő oldalán merült fel. A becsatolt feladóvevények a volt házastársa, M.O. nevére szóltak, tehát nem bizonyított, hogy a felperes volt a befizető. A NAV jogelődjének tájékoztatása szerint a felperes csak 2007. április 1-jétől jelentkezett be egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség alá. Addig fizetési kötelezettsége nem volt, azonban ezen időpontot követően sem történt az ő nevére szóló befizetés.

Nem vagyoni kárként a felperes karrierjének tönkretételére, az igazolások kiadásának elmulasztása miatt edzői munka lehetőségének elvesztésére hivatkozott, de nem adott elő semmi konkrét tény arra vonatkozóan, hogy mikor, milyen felkínált lehetőség volt, amelyet az alperes magatartására visszavezethető okból nem tudott igénybe venni. Ezért a nem vagyoni kárigényt bizonyítottság hiányában utasította el. A felperesnek vagyoni és nem vagyoni kárigényének alátámasztására többszöri felhívás ellenére sem volt bizonyítási indítványa.

Az elmaradt munkabér körében a felperes által bizonyítékként csatolt, volt házastársa írásbeli nyilatkozatát, valamint tanúvallomását a bizonyítékok köréből kizárta, mert a tanúmeghallgatása előtt több tárgyaláson is részt vett, és a felperes elmondása szerint a bíróság kezelő irodájában az iratokat a felperessel együtt rendszeresen tanulmányozta, mindezért vallomása elfogulatlanak nem tekinthető.

Az alperes és a felperes fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.20.549/2012/28. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperest kötelezte 335.700 forint állam által előlegezett költség megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy a meg nem térült állam által előlegezett költséget és a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli. A munkaviszony fennállta vonatkozásában elfogadta M.O. vallomását, mert e körben nyilatkozatát az alperes korábbi törvényes képviselőjével, M.J.-vel egyező tartalommal tette. Az alperes nem vitatta, hogy fizetett a felperesnek, de nem bizonyította, hogy ez költségtérítés vagy jutalom címén történt volna.

A törvényszék hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság okszerű mérlegelés eredményeként jutott arra a megállapításra, hogy a felperes munkabére a minimálbér volt. A felperes nem bizonyította sikerrel, hogy az általa hivatkozott magasabb munkabérben állapodtak volna meg az alperessel. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az elmaradt munkabér összegét, és helytállóan vette figyelembe a munkaügyi központ által folyósított rendelkezésre állási támogatás összegét, amelyet a perben okiratok támasztottak alá. Az elmaradt munkabér iránti igénye a felperesnek nem évült el az Mt. 11. § (4) bekezdés alapján az írásbeli felszólításai miatt.

Jogszerűnek ítélte a másodfokú bíróság a vagyoni és nem vagyoni kártérítést elutasító döntést. A felperes nem bizonyította, hogy a járulék összegét maga fizette be. A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában pedig megfelelő tájékoztatás ellenére sem terjesztett elő a megadott határidőn belül bizonyítási indítványt.

A felperes által kért 3.000.000 forint fordítási díj iránti igény megalapozatlan, mert nem bizonyította, hogy ezen összeget kifizette. Másrészt szükségtelen volt, hogy külön lefordíttassa az iratokat, mivel az elsőfokú bíróság a per során minden szükséges irat lefordításáról gondoskodott. A Pp. 6. §-ban foglalt anyanyelv használatának biztosításáról szóló rendelkezések nem írják elő, hogy a bírósághoz benyújtott beadványokat hiteles fordításban kell elkészíteni.

Az állam által előlegezett költségről a pernyertesség és pervesztesség (felperes javára 60-40%) alapján a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében kérte „az első- és másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását”: annak megállapítását, hogy 2002. február 1-jétől alperessel munkaviszonyban állt, melyet az alperes jogellenesen szüntetett meg. 2007. július 24-éig munkabértartozásként 1.300.000 forint és kamatai, ezt követően az ítélet jogerőre emelkedéséig havi nettó 65.000 forinttal az elmaradt munkabér és kamatai, egészségügyi szolgáltatási járulékfizetés alperes helyetti teljesítése miatt 436.795 forint és kamatai, valamint 10.000.000 forint nem vagyoni kár és kamatai, továbbá 3.495.000 forint perköltség megfizetésére kötelezni az alperest.

A felülvizsgálati kérelmét az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (Egyezmény) 1., 4., 13., 14., 17., 18. cikkei, annak első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikke, az Alaptörvény R. cikk 2., 3. bekezdése, a III. cikk 1. bekezdése, XXIV. cikk 1. bekezdése, Pp. 2. § (1), (2) bekezdése, 3. § (2), (5) bekezdése, 163. § (2), (3) bekezdése, 75/A. § (1), (2) bekezdése, 76. § (2) bekezdése megsértésére alapította.

Hivatkozása szerint az alperes az Mt. 75/A. § (1), (2) bekezdés, 76. § (2) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel jogellenesen foglalkoztatta írásbeli munkaszerződés nélkül munkaviszony keretében, és megszegte a munkabér fizetésére vonatkozó kötelezettségét is, amelyre vonatkozó igényét az Mt. 11. § (4) bekezdés alapján visszamenőlegesen a jogviszony létesítésétől érvényesíthetett.

A munkabére vonatkozásában az eljáró bíróságok ítélete jogszabálysértő. Nem értékelték jogszerűen M.J. perben tanúsított magatartását és nyilatkozatait. A Pp. 141. § (2) bekezdésre történt felhívás ellenére ugyanis időben nem nyilatkozott, M.O. 2009. október 13-ai tanúvallomásának előterjesztése után sem szóban, sem írásban ellenkérelmet, észrevételt nem tett, az abban foglaltakat nem vitatta, de nem indítványozta a 4.M.349/2009/15. számú ítélet elleni felperesi fellebbezés elutasítását sem. Az alperes által tehát kétségbe nem vont tanúvallomás alapján kellett volna a bíróságoknak a munkabér összegéről (nettó 60.000 Ft/hó, illetve 2006. január 1-jétől nettó 65.000 Ft/hó) döntenie.

A tanú már a munkaügyi per előtt 2002-2003-ban is ugyanilyen tartalommal nyilatkozott a felperes alperesi foglalkoztatásáról. A tárgyalóteremben az elrendelt bizonyítás kezdetekor nem tartózkodott. A bíró kérdésére a felperes a jegyzőkönyvben azt nyilatkozta, hogy 2011-ben M.O. járt vele a periratok sorszámát egyeztetni, de ő nem ismeri a magyar nyelvet bírósági szinten. Mindezt csak a bíró kérdésére jelezte. Sérelmezte, hogy a magánéletét jogellenesen megfigyelés alá helyezték. Minderre hivatkozott a fellebbezésében is, továbbá nincs tudomása, hogy a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmének elutasításáról hozott végzés elleni fellebbezés kapcsán milyen döntés született.

Elmulasztották M.O. és a periratokhoz csatolt 68 db befizetést igazoló csekk értékelését. Mindezzel bizonyította, hogy az alperes helyett befizetett TB kártyáért járó összegek nála kárként felmerültek. Az APEH tájékoztató is igazolja, hogy amikor az alperestől két alkalommal fizetést kapott, akkor eleget tett az egészségügyi szolgáltatási járulék befizetési kötelezettségének 2007. évben. Közérdekű bejelentéssel is élt az APEH felé az alperes fizetési kötelezettségének elmaradása miatt, továbbá az OMMF-nél is.

A nem vagyoni kárigénye is megalapozott. Az edzői munkájáról szóló igazolás nélkül nincs lehetősége a meglévő gyakorlatát igazolni, lehetetlen bármilyen próbálkozása a profi labdarúgó csapatoknál. Az alperes nem biztosította a továbbképzését, tönkretette edzői

karrierjét, megfosztotta a legális díjazáshoz és a szociális biztonsághoz való jogától, akadályozta törvényes keretek közötti munkáját, jogellenesen megszüntette a munkaviszonyát, rendszeres tartozásai miatt szegénységbe taszította. A fellebbezése kiegészítésében kérte a Székesfehérvári Törvényszék 21.K.21.169/2012., és 21.Kpk.21.934/2012. számú iratai jelen peranyaghoz csatolását, amelyek alátámasztják az életkörülményeiben bekövetkező hátrányos változásokat. Ezen indítványáról azonban indokolás nélkül nem döntött a másodfokú bíróság.

Megalapozatlanul utasították el a fordítási díjban jelentkező perköltség igényét is. A bíróság által lefordíttatott iratok nem alkalmasak használatra a hamis fordítás miatt. Ezért volt kénytelen az iratokat lefordíttatni, továbbá azért, mert az ukrán nyelvű beadványait a bíróság megtagadta átvenni. A fordítási és tolmácsolási munkáért számlákat nem tud bemutatni, mert ezen fordítási munka „az adósságok fejében történt”.

Sérelmezte az elsőfokú ítélet megállapítását, amelyben a keresetét „többször módosítottnak” jelölte meg, azt, amelyben megállapította, hogy „a felperes munkabére a mindenkor minimálbérnek, garantált bérminimumnak megfelelő volt”, miszerint „a rendelkezésre állási támogatást a munkaügyi központ folyósította”. Ez utóbbit azért, mert ilyen jogcímű támogatás a munkaügyi központban nincs.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 275. § (1) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

Az alperes felülvizsgálati kérelemmel nem támadta a marasztaló döntést, miszerint a felperessel 2002. február 1-jétől 2007. július 24-éig munkaviszonyt létesített szóbeli munkaszerződéssel, és hogy a munkabérfizetési kötelezettségének nem tett eleget, valamint hogy a munkaviszonyt jogellenesen szüntette meg. Ezen jogerős ítéleti megállapításokkal egyező tartalmú a felperes felülvizsgálati kérelme, ezért az nem felelt meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek, így az ezzel kapcsolatos felperesi előadást a Kúria nem vizsgálta.

Alaptalan a felülvizsgálati érvelés az elmaradt munkabér összegére vonatkozóan. A Pp. 164. § (1) bekezdés alapján a felperesre háruló

bizonyítási teher miatt jogszerűen állapították meg a bíróságok, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az általa állított mértékű munkabérben állapodott volna meg az alperessel [Pp. 206. § (1) bekezdés].

A tényállítása alátámasztásául az iratokhoz csatolt írásbeli, valamint a jegyzőkönyvben foglalt szóbeli tanúvallomást helytállóan értékelték elfogultnak az eljáró bíróságok. E körben jogszerűen vették figyelembe a felperesnek a jegyzőkönyvben M.O.-val kapcsolatosan tett nyilatkozatát. A jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmet elutasító végzés jogerőre emelkedett.

M.O. jegyzőkönyvben és a csatolt írásbeli nyilatkozatát megelőzően a felperes a periratokhoz csatolta M.O. írásbeli tanúvallomását a korábbi periratokat is mellékelve. Ennek ismeretében a jegyzőkönyvben az alperes törvényes képviselőjeként M.J. a tanú személyes meghallgatása előtt - vitatva annak írásbeli előadását - nyilatkozott (jegyzőkönyv, 2. oldal 4. bekezdés): „...Nem pénzről szólt az a dolog, hiszen senkit nem fizetünk, mindig is mondtam, hogy menjen el dolgozniÉn máig is azt mondom, hogy semmilyen szerződést nem kötöttünk és nem írtam le, hogy akár 2 forintot is fizetünk neki”.

A 4.M.349/2009/15. számú ítélet pedig az alperesre kedvező volt, így az alperesnek a havi munkabér összegére vonatkozó fellebbezése hiányából, valamint a tanúvallomással kapcsolatos nyilatkozatából nem vonható le azon következtetés, miszerint nem vonta kétségbe M.O.-nak a bérezésről szóló vallomását. A tanú írásbeli vallomásához csatolt korábbi peres iratok sem támasztják alá a felperes munkabér iránti igényét, mert ezekben annak összege nem szerepel.

Minderre tekintettel a munkaügyi bíróság helyesen számolt - az elévülés megszakadására okot adó felperesi felszólításokra is figyelemmel - az elmaradt munkabér körében a minimálbérrel, valamint a felperes oldalán megtérült egyéb jövedelemmel, így a rendelkezésre állási támogatással is függetlenül attól, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság -tévesen- az azt folyósító szervként a munkaügyi központot jelölte meg. Az elsőfokú bíróság a minimálbérrel történő foglalkoztatást a bizonyítékok mérlegelése alapján ítélete tényállási részében állapította meg [Pp. 221. § (1) bekezdés]. E körben mérlegelése megfelelt a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak, így annak mellőzésére nem volt lehetőség.

Megalapozottan utasították el a bíróságok a felperesnek a vagyoni és a nem vagyoni kártérítés iránti igényét is. A felperes többszöri, a Pp. 3. § (3) bekezdésén és a 141. § (2) bekezdésén alapuló felhívás ellenére a kár felmerültét és annak a munkaviszonnyal való összefüggését nem bizonyította. E körben a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a felperes tényállításait és az APEH tájékoztatását, valamint vizsgálati anyagát helytállóan értékelték, és jogszerűen rekesztették ki e körben is M.O. elfogulatlannak nem tekinthető tanú vallomását [Pp. 206. § (1)

bekezdés]. A bíróságok a döntésüket a Pp. 221. § (1) bekezdés alapján jogszerűen megindokolták. A felperes másodfokon előterjesztett - folyamatban volt perek irata anyagának beszerzésére tett indítványát - mint elkésettet hagyta a másodfokú bíróság figyelmen kívül, amikor megállapította, miszerint a határidőn belül előterjesztett bizonyítási indítványok nem voltak alkalmasak tényállításai alátámasztására (3.Mf.20.549/2012/28. számú ítélet 3. oldal 3. bekezdés utolsó mondat).

A másodfokú bíróság jogszerűen, a Pp. 75. § (1) bekezdés és 79. § (1) bekezdés megfelelő alkalmazásával utasította el a 3 millió forint fordítási költség iránti igényt, mint amelynek az esetleges felmerülte nem a pervittel volt összefüggésben, továbbá, mert nem volt igazolt költség.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek költsége nem merült fel, így az erről szóló határozathozatalt a Kúria a Pp. 79. § (1) bekezdés alapján mellőzte.

A perindításkor hatályos 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontjára tekintettel a per tárgyi költségmentes, ezért a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket ugyanezen IM rendelet 14. §-a alapján a teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének felülvizsgálati eljárásban felmerült díját a Pp. 87. § alapján. az állam viseli.

Budapest, 2014. június 18.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelél:Nné tisztviselő